

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri externe 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Annu XXXIII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 42.

Brasiovu 153 Iuniu

1870.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu 12 Iuniu 1870.

Fara ingradiri cu reuniuni nationale in t6ta ramur'a de inaintare nu e modu nici potintia de salvarea ecsistintiei nationale politice. (A ved6 si Nr. 38 si 40.)

Emulatiunea pe calea culturai si a civilitatei are insemnatate numai intre pop6rele acele, care o potu face ac6sta amblandu pe piti6rele sale nationale. T6te pop6rele, care in torentele emulatiunei acesteia imbraca rol'a de lipitura, se arunca in procesulu decompunerii si alu disparerii c6 atare, si ac6sta cu atatu mai lesne p6te urma, cu catu torentele de emulare e mai impuitoriu, maispiritualu, mai invitatoriu la parere si mai potinte in consecintiele si efectele sale asupra poporului, care j6ca rol'a de lipitura intre lipitori. — Scimu si vedemu, ca cu introducerea regimului parlamentariu in Ungari'a, — vorba se fia de egale indreptatire individuale! — s'a introdusu in catuva inca prin dipl. din 20 Oct. 1860 si continuitatea de drepturile politice a aristocratiei, care si a si reocupatu terenulu in toti rami oficialoru de statu, incatu ne aflamu rapiti de torentele aristocraticu intru t6te. Acestu elementu se sci6 totud6m'a folosi de imperiositatea timpului. Pentru elu nici unu principiu, nici una idea n'a fostu atatu de alina, catu se nu le fi potutu exploata in interesulu seu si pentru consolidarea predominarii sale in fruntea poporaloru. Pana acum inse o facura ac6sta prin tienerea pop6reloru in adunculu intunerecului; astadi inse in seclulu luminiloru ce voru mai face?

Arunca pe pisica, cum si de unde vrea, ca ea totu in piti6re cade, dice romanulu; macaru de ar dice ac6sta petutindene, aplicanduo tocma la aristocratiea, si pentru noi la aristocrati'a maghiara, care ne a datu si ne da destule dovedi de aceste. De candu s'a redicatu susu de catra imperatulu Napoleonu flamur'a principiului nationalitatiloru, a votulu universalu si cu elu a institutiunei poporului adultu, c6 luminanduse, se nu se lase aservitu si insielatu prin apucaturele seculare ale aristocratiei: pop6rele aristocratice, vedienduse amenintiate, s'au aruncatu in fruntea democratismului loru, apucandu a joca rol'a lui in interesulu seu spre a se consolida si mai tare. — Asia vedemu, ca ceea ce se fac6 cu atatu succesu in Franci'a si Occidentu pentru luminarea si instructiunea poporului adultu in sensu democrat: astadi se pune in lucrare de catra aristocrati'a maghiara prin t6ta Ungari'a, cu scopu de a midiuloc6 convictiuni si lumina pentru principale sale de a face o apa, fia ele desnacionalisat6rie pentru alte pop6ra.

Credu, ca ac6sta si nu iubirea luminei si a desvoltarei vietiei nationale a motivatu pe fruntea aristocratiei maghiare a compune una reuniune pentru invetiarea adultiloru, ramurita pe totu loculu.

Noi avemu ac6sta reuniune, numai se ne folosimu de ea luminandu poporulu adultu in limb'a lui nationale. § 5 din „Regularea midiul6celoru spre ajungerea scopului **asociatiunei** punct. d, e etc.“ neimpune tocma instructiunea poporului adultu, cu t6te aceste publicam aici provocarea la reuniunea maghiara aristocratica, pentruc6 se ne serv6sca de impintenu, c6

se ne grabimu a corespunde cu activitate atatu mai incordata misiunei asociatiunei n6stre nationale, pentru cultur'a poporului romanu si pentru instructiunea de adulti. Eca o:

„PROVOCARE

la infintiarea reuniuniloru pentru instructiunea poporale.

In urmarea provocariloru esmise in 30 Sept. si 22 Nov. 1868 in 27 Febr. a. c. s'a infintiatu in Pest'a o reuniune pentru instructiunea poporale, si in 6 Martiu s'a si constituitu.

Scopulu acestei reuniuni este de o parte promov6rea infintiarii reuniuniloru pentru instructiunea poporale prin **t6ta** ti6r'a, carora, la cerere, li va d6 si informatiuni, 6r' de alta parte esoperarea instructiunei pentru cei inaintati in etate, — si pre alta cale. (?)

Art. de lege XXXVIII din 1868 s'a ingrigitu de instructiunea prunciloru; inse pentru cei ce au trecutu de 15 ani, cari nu s'au impartasitu inca nici de elementele sciintiei, pana acum pucina grigias'a portatu.

Necesitatea ac6st'a nicairi nu se simte in asia mesura, precum chiaru la noi.

Cea mai mare parte a poporului e necualificata; inca si cei ce au amblatu la sc6la, fiinduca nu se cualifica mai departe, uita si pucinulu ce l'au invetiatu in pruncia.

Cu t6te, aceste **scrisu** este, cumca poporulu, care n'are sciintia, va **per6**. Ca-ci sciinti'a nu numai lumin6za mintea pentru preceperea drepturiloru si detorintieloru n6stre omenesci si cetatienesci, dar nobilit6za totuodata si moralitatile, ma pre langa diligentia si crutiarea e conditiunea principale a vietuiri oneste, si a ameliorarii starii n6stre materiale.

E adevveratu, cumca in cas'a reprezentantiloru s'a proiectatu promov6rea instructiunei adultiloru si dorimu, c6 proiectulu se se faca catu mai curundu lege; inse pre langa calea oficiale desemnata prin ac6st'a, mai remane inca calea activitatii sociale, care trebuie se o urmarimu in paralelu cu cealalta.

In acestu modu scopulu se va ajunge mai siguru. Nobil'a emulatiune ce se va nasce intre urmatorii celoru d6ue carari, p6te serv6 numai spre promov6rea causei.

Se afla, cu durere martursindu inca si in cercurile cele mai inalte 6meni, cari considera instructiunea adultiloru de o nisuintia desi6rta. Precum n'a invetiatu Niculiti'a, asia nu va inveti6 nici Niculae — din densii.

Inse spre fericire, esperinti'a dovedesce contrariulu.

In Germani'a, Angli'a, Franci'a si Itali'a trece preste sute de mii numerulu aceloru adulti, barbati si femei, cari -si suplinescu acum — si inca cu succesu — negriginti'a din teneretie; unii inveti6 a cet6, scrie si calcul6; 6r' altii -si inmultiescu cunoscintiele cu alte sciintie folositorie. — Astfelu, — c6 se ne provocamu numai la o ti6ra, in Franci'a in 32.000 cursuri de adulti (Cours d'adultes), cari suntu infintiate singuru numai prin oficiolatele educatiunei publice, in an. 1867, — 829.555 pers6ne adulte au luat parte la instructiune, si dintre acestia, respective dintre 357.400 ascultatori, cari s6u n'au avut chiaru nici o cualificatiune, s6u f6rte pucina, — 27.214 au invetiatu numai a

cet6, 58.377 a cet6 si scrie, 6r' 248.435 a cet6, scrie si calcul6. Ceialalti s6u si-au perfectionatu, s6u si-au inmultitu cunoscintiele.

Afara de acestea, in Franci'a au mai fostu apr6pe la 900 cursuri numite „cursuri libere“ (Cours libres) infintiate prin societati.

Apoi ceea ce in alta ti6ra e posibilu pentru ce se nu fia posibilu la noi?

Ori d6ra poporulu nostru mai pucina capacitate are pentru invetiatura, decatu poporulu din ver' care alta ti6ra.

Ac6st'a o n6ga resolutu toti, cei ce cunosc pop6rele occidentale.

Poporulu din ti6r'a n6stra chiaru atatu e de intieptu si capace pentru cultura, precum verecare altulu. Si precum pop6reloru din Occidentu li se p6te da de preceptu, cumca: nu e rusine a inveti6 si mai tardiu, ci a nu voi a inveti6, asemenea se p6te capacit6 si poporulu nostru.

Au d6ra invetiatorii nostri se fia mai pucinu patrunsi de sublim'a chiamare a instructiunei, decatu colegii din Europ'a occidentale? Ac6sta — fara vatamare — nu se p6te presupune despre densii.

Si ne luamu voia a crede, cumca partea cea mai culta si mai avuta a natiunei, intielegundu ponderositatea chiamarei, se va grab6 a promov6 maretulu scopu, care prin oferte, care prin insufletire, cari prin alte midiul6ce spirituali.

Pre unde se afla 6meni necultivati — si unde nu suntu de acestia? este si terenu pentru activitate; si unde este omu cultu, fia acela barbatu s6u femea, acolo nu lipsesce nici cine se inveti6.

E dreptu, cumca in rondulu primu suntu chiamati invetiatorii ordinari, c6 in 6rele de s6r'a, cu deosebire 6rn'a — se inveti6 si pre cei adulti; inse instructiunea e o chiamare atatu de nobile, incatu nimenu nu i aduce rusine, nici chiaru celui mai avutu si nici domnului celui mai mare.

Ma le face on6re si celoru mai de frunte. In Angli'a, in Americ'a nu li rusine a port6 oficiulu de invetiatoriu nici barbatiloru celoru mai de frunte si mai renumiti in statu, de au fostu chiaru si ministri. la lucru dar' domniloru si d6mneloru pre terenulu acestu nou de activitate!

Se nu lasamu in nesciintia pre concetatiunii si confratii nostrii crescuti, se nu i lasamu fara cunoscintiele cele mai necesarie. D6ca nu ne voru indemn6 la ac6st'a nici iubirea deapropelui, nici fericirea si on6rea patriei, se ne indemne celu pucinu interesulu nostru propriu.

Prin latirea sciintiei se inaltia moralitatea, si se impucin6za crimele contra siguritatii de pers6na si avere. Se nu asteptamu in neactivitate, pana candu sub actiunea n6uei legi va trece totu omulu prin sc6la; ca-ci durere, ac6st'a va fi tardiu, 6r' noi n'avemu timpu de perdutu.

Ecsistinti'a statului si sustinerea n6stra suntu in legatura cu progresulu nostru spirituale si materiale. La lucru dar' patriotiloru si patri6teloru! Se infintiamu mai nainte de t6te reuniuni pentru instructiunea poporale in t6te orasiile si in t6te comunele. Se contribuimu si se adunamu pucinii fileri, cari ar' fi de trebuintia, se fundamu instructiunea adultiloru, se fia ac6sta instructiune regulata, se fia in forma de disertatiune despre unu obiectu s6u altulu de interesulu comunu.

Statutele primite de reuniunea centrale, si cari se publica mai la vale, se potu lu6 de cinosura, —

firesce, se potu strafórmá dupa referintiele locale. Subscrís'a reuniune centrale de altmintrea -si va tiéné de detorintia placuta a le dá — déca va fi cercata — celoru din provincie informatiune. Ma cu acésta ocaziune se si róga de reuniunile infintiate pentru instructiunea poporale, séu cari se voru infintia de aici inainte, se binevoiesca a se pune in legatura cu cea centrale, adresandu-si epistolele „Presiedintelui reuniunei centrale pentru instructiunea poporale“ in palatiulu **academiei**.

Domniloru! Multe sunt negrigintiele, si multe avemu de facutu. Inse cu catu sunt mai multe ingrigintiele si cu catu avemu mai multe de facutu, cu atata trebuie se ne apucamu mai rapede si mai cu mare zelu de lucru. Si déca se va impreună zelulu cu constantia, rezultatulu, pre catu va fi imbucuratori, pre atat'a si siguru.

Pest'a iu 3 Maiu 1870.

Comitetulu reuniunei centrale pentru instructiunea poporale.

Stefanu Tür, Ladislau Dasasy,
presiedinte. notariu.“

La acésta provocare se adausera si statute, subscrise de nobilime fruntasia, care pentru romanii din Ungari'a, cari inca nu si au regulatu asociatiunea pentru instructiunea adultiloru, potu servi de modelu la asemene regulate, inse acésta pe pitioru liberu nationale, numai lipituri de lipitori se nu mai remanemu, déca voimu cá se viamu. Nu ni se póte pune nici o pedeca inainte, candu usamu de dreptulu, celu folosescu si altii; dar' de vomu amana si nu ne vomu ingrati si aici cu activitatea reuniunei nóstre nationale, nu e modulu nici potintia de salvare; pentruca altfelu ni se rapesco si acestu unicu terenu de desvoltare in cultur'a nationale pe nesimtite de suptu pitioére. Pecatu se nu amu.

(Va urmá.)

Inca unu memorandu cehicu.

Pentru tierile si natiunile, care se lupta pentru autonomi'a perduta, pentru revindecarea dreptulu de statu avutu, inse calcatu, ma stersu prin violintia fortii suprematistiloru colidenti si pentru ignorarea nationale politice, are una mare valóre analogica cuprinsulu memorandulu, celu publicá istoriculu slavu Palacky in Nr. 22 alu „Reformei“ d. Franciscu Schuselka, pe care lu comentéza si deforméza diurnalele germane cu totu felulu de arguminte luate din fontan'a cea sərbada a spiritulu negatiunei si alu opresiunei din partea eroiloru dilei. Noi lu impartasimu cititoriloru nostri fara altu comentariu, decatu, ca cuprinsulu lui resuná pana in marginile monarchiei, cari patimescu de asemene desastre politice, asia, incatu ei refrengu echoulu. — Cuprinsulu lui e urmatoriulu:

„Din Prag'a.

„Iargonulu (limbutistic'a) modernu alu politiceii vienesé e una minciuna góla, e insielatiune. Elu vorbesce cu fanatismu despre liberalismu si nu pretinde dela cehi alta, decatu cá se recunósca constitutiunea si se intre in senatulu imperialu.

„Inse senatulu loru imperialu nu e senatu, constitutiunea laudata de densii nu e constitutiune, si liberalismulu loru e inainte de tóte numai o pofta brutale de a ne dómni.“

„Senatulu respectivu este o adunare de deputati din unele tieri nemaghiare, care cutéza a eesercitá o putere dictatorica asupra Boemiei, care adunare inse a esitu din ordinu de alegere nedrepte si neindreptate.“

„Asia, numit'a constitutiune nu e altu-ceva, decatu unu organismu intoemitu cu maiestria, pentru a apasá unu poporu prin altulu, o partita prin alta.“

„Liberalismulu, care da a se serví de politia si de gendarmi, de judecatori complesanti si de maiestri de carcere, cá de sprijinu, e despotismulu celu mai rusinatu, care a esitatu undeva vreedata.“

„Cine vré a predómni in societatea de statu, acela nu e amiculu libertatii; **pentruca** predómnia unor'a presupune neaparatu aservirea altora, preste cari se predomineze, si unde se afla numai domni si servi, acolo na póte fi vorba de libertate. Déca dar' germanii si maghiarii vréu se dómnesca preste slavi si romani in Austri'a si in Ungari'a si apoi totu se aiba si pretensiunea de a

fi glorificati cá liberali, cu acésta nu dovedescu alta, decatu séu una stupiditate séu perfidia nerusinata.“

Mai incolo dice, ca pretensiunea, cá boemii se intre in senatulu imperiale, involve in sine fineala amalgamizare a Boemiei intr'o forma de statu, pentru care inca nici numire nu i au potutu afla potrivita, numinduse candu Cislaitani'a, candu Austri'a occidentale, cu tóte, ca si Bucovin'a se renumera aici. Aici dar' se luca pentru numirea regatulu Boemiei si pentru absorbirea nationalitatii lui, pentruca prin constitutiunea din Decembre se strafórma numai intr'unu despartimentu, si asia nationalitatea boema pentru totudéun'a e desfientiata si ignorata; (cá Ardélulu!) „pentruca unu poporu, care nu póte castigá valóre limbei sale in legislatiune si administratiune nici intr'unu statu liberalu — mai curundu séu mai tardiu nu póte scapá de mórtéa nationale. Inse cine are dreptulu aici pe pamentu a rapí boemiloru nationalitatea loru?“ —

De aici enara, cum Leopoldu II. in 12 Aug. 1791 (dupa centralisatiunea Iosefiana) a datu Boemiei solena asigurare prin acte, ca fara cointielegerea staturiloru Boemiei nu se va face nici odata nici o modificare in constitutiune; si regele Ferdinandu la coronarea sa 1836 a juratu asemenea. Prin urmare cine cutéza a i denegá puterea de dreptu obligatoriá?

„Vechi'a mactima: „Regnum regno non prescribit leges“ (statu la statu nu prescrie legi) are valóre si in cercuscriptiunea: „ginte la ginte se nu prescrie legi“. De unde ieau domni din Austri'a sup. si inf., Stiri'a si Galiti'a etc. dreptulu de a prescrie legi Boemiei? Natur'a nu le da, istori'a si mai pucinu, nici regimulu nu le potea da, ce nu i competea **nici** lui singuru.“ Aici aseréza, ca cehii, incependu dela 48 au fostu totudéun'a gata a negotiá cu celelalte tieri ale monarchiei despre unu modulu vivendi constitutionalu si a da imperiulu ce e alu imperiulu; numai catu se se garanteze si tieriloru si popóreloru aceea, fara de care nu potu avé ecistintia nationale; inse fura intempinati totu de poft'a candu mai grobiana, candu mai fina a cucerirei, inse acuma dreptulu pumnulu nu lu póte nime dechiara de dreptu reale; apoi inchiaia:

„Pe resiedinti'a din Vien'a straluce inscriptiunea: „Justitia regnorum fundamentum“ si justitia se baséza, cum scimu, pe dicteriu: „Ce tie nu-ti place, altuia nu face“. Déca de sub modern'a cladire a statulu austriacu se va trage afara acestu fundamentu, óre pana candu se va mai poté elu opune viscéloru ce voru vini?“

Boemii au adusu ab imemoriali destule dovedi de lealitatea loru; cu tóte acestea ei in Austri'a se sutinéza neintreruptu inainte ochiloru regimulu, se batujourescu, se insulta si se calumniaza; onórea loru nationale in Vien'a e cu totulu proscrisa, si distinctiunea li se face numai cu o tractare dusmanósa. Cu tóte acestea ei speréza neincetatu pana in ultimulu momentu, ca numai ce odata se voru convinge (vienesii), ca dreptatea si dreptulu egal pentru toti e cea mai buna politica pentru Austri'a.

„Inse dupace ei acum au golitu pocalulu sperantieloru pana in fundu, ar' fi óre lucru de mirare, candu ar' priví cu indiferentismu la periculu, in care se arunca statulu, si se nu verse nici o lacrima pentru apunerea lui?“

Atat'a inse nu voru pecatuf nici odata, cá se se faca asasini vietiei sale nationale, cum cugeta ea. Vien'a 29 Maiu 1870.

Fr. Palacky.“

Orcatu se voru incorda si rescorda dualistii, adevverulu totu nu lu voru poté stinge, de lu voru si intuneca pe unu timpu, cum face si eclipsea cu lumin'a sórelui. Boemii au dreptulu loru de statu istoricu; si déca dualistii ignoréza si vreu a eclipsa si dreptulu istoricu, principiulu reconstituirei monarchiei, care se primí la senatulu imperiale inmultitu cá fundamentu si base, apoi voru remané si ei fara picu de base la edificiu loru claditu pe nisipu si discordia, pentruca in fine popórele sclavite prin dualismu se voru asiediá umeru la umeru si atunci: „Nec Hercules contra duos“. — Boemii incepura acum belulu diaristicu si cu maghiarii imputendule, ca guvernulu loru a induintiatu la nemti apasarea cehiloru si precum vediaru ieu in apere si pe nemtii si slavii apasati de maghiari cá soci de suferintie. Slavii din Ungari'a si romanii inse n'au lupta pentru dreptu de statu cá boemii, au inse pentru dreptu nationale politicu, dreptu istoricu si la ei, si luptandu pentru elu trebuie se lu castige, ori va trebui se se reintórca maghiarismulu la usulu limbei neutrale si la restituirea autonomiei

Transilvaniei, pentru care se potu aplica tóte disele lui Palacky cá memorandu. —

Una liga nóua in contra dualismulu.

Cehii, de candu se intrunira in actiune cu feudaliu loru din Boemi'a, insufla si mai mare ingrigiare in dualisti. Lasu, ca cu tirolesii, cari tramisera una deputatiune la cehi cá la frati de una lupta in contra dusmanulu comunu alu autonomiei, se afla pe pitioru amicalu, cu partit'a clericale totu-asemene, dar' apoi acum intrara in comuniune mai de aprópe si cu celelalte natiuni nemultumite si asemene asuprite din monarchia; anume intrara in comuniune si cu opostiunea croata nationale, si chiamara pe renumitulu nationalu Mrazovic la Prag'a spre a se cointielege si a face o liga puternica compusa din cehi-croati, feudali si clericali in contra suprematistiloru nemti si maghiari. Pana acum cehii nu se pre espectorara in contra maghiariloru, acum inse vedu si ei, ca maghiarii pórtá tóta vin'a chiaru si la nesuccesulu invoielei puse la proba cu min. Potocki, ca-ci ei au opritu pe nemti se nu concéda cehiloru nemica, ce ar' poté stirbí dualismulu; si ei au fostu, cari pledara pentru poloni cá aristocrati de asemene pandia cu ei, cá se li se faca concessiuni, castigandui pentru dualismu, cá apoi mai lesne se póta paralisa pe autonomistii nationalisti. Deci acum incepura diurnalele ceche a arunca la bombe de aceste asupra ungariloru, dandu a atrage pe slavi la comuna actiune cu ei in contra dusmanulu comunu. —

Sinodulu protopopescu.

(Nedependinti'a canonica a besericeii gr. cat. in dieces'a Lugosiului. Congresu.)

Dela caldele Gioagiului inf.

Intr'unu numeru óre carele alu „Gaz. Trans.“ se facuse provocarea catra protopopiatele diecesei Lugosiului, cá se tiena si acestea contu de giurstarile actuali ale besericeii nóstre gr. cat. si se misce si densele caus'a comuna, spre a i dá pondulu recerutu. — Nu voiu se discutez, déca provocarea acesta, ori dóra mai multu convictiunea si impulsulu propriu, — documentate de altmintrea chiaru si in anulu 1868, cu ocaziunea alegerei de metropolitu in Blasiu si in parte si in anulu trecut cu ocaziunea alegerei la congresulu catolicu ungurescu — au fostu motorulu principalu, catu si in dieces'a Lugosiului, protopopiatele conscia chiamarei loru, n'au remasu si nu remanu indereptu de pre calea luptei comune; — documentu mai recentu la acésta sum in pusetiune a vi produce aici, decisiunile demne de consideratiune ale sinodulu protopopescu din districtulu Bobalnei, tienutu in 3 Maiu a. c. compusu din cleru si mireni, cari decisiuni le a adusu si votatu facie de cestiunile cele mai cardinali ale besericeii, si deosbitu:

1. Din giurstarea repausarei episcopulu diecesanu Dr. Alecsandru Dobra, mai antaniu s'au votatu de catra sinodu: a se substerne guvernulu actualu neacesanu un'a adresa de condolintia pentru mórtéa neasteptata a acestui archiereu si principe besericescu.

2. S'a votatu si primitu o a dóu'a adresa catra guvernulu diecesanu, in care sinodulu -si manifestéza dorintia si asteptarea sa legale, pentru a se midiuloef complenirea pre venitoriu a scaunulu episcopescu vacantu alu acestei diecese — in sensulu canóneloru besericeii — prin alegere libera, intreprinsa de catra reprezentantii clerulu si ai poporulu diecesei.

3. S'a votatu si primitu o alta adresa, in care sinodulu róga pre ven. ord. diecesanu, a se intrepune la locul competinte cu tóta resolutiunea si a remustrá: **ca autonomi'a** si independinti'a canonica a besericeii gr. cat. se nu se impedece si scurteze prin aceea: facunduse dependenta de besericea catolica ungaru; — éra sínódele diecesane si celu provincialu si in besericea nóstra gr. cat. catu mai curundu se se convóce spre a se organisá pre sine conformu recerintieloru timpulu.

4. A patr'a adresa catra ven. ordinariatu s'a votatu si primitu: pentru restaurarea forulu protopopescu, cá foru de I-a instantia in cause besericesci si de disciplina, dupa cum acésta a fostu pana la er'a faimosulu concordatu si a corolarielor lui, de trista memoria pentru besericea nóstra.

5. S'a alesu si unu senatu besericescu pentru protopopiatu, compusu din preoti si mireni intelligenti, care se ingrigéscá de midiuloef recerute

pentru imbunatatirea starii besericesci; — si totu acestui senatu s'a incredintiatu si ingrigirea pentru starea scolara, care in aceste parti se afla in statulu celu mai deplorabilu; si acest'a, nu numai la gr. catolicii cei pucini si tare respiti, dara chiaru si la gr. orientalii cei compacti si numerosi. — S'a adusu in acestu sinodu — in respectulu scolariu — **inca si acelu conclusu:** cá gr. catolicii, acolo, unde suntu in minoritate si in neputintia de a-si intemeia si dotá scóla propria, se aiba vóia a se impreună cu gr. orientalii, si cu puteri unite se -si redice si intemeieze scóle confesionali, cá nu cumva din caus'a separatismului neputintiosu, se se dè ocaziune la intemeierea de scóle civile de statu; se intielege inse: ca déca in acésta directiune atatu credintiosii, catu si ordinariatele respective — tienendu contu de giurstarile timpului — voru puté intruní intre olalta astfelu de conditiuni, care pentru ambele confesiuni se fia onorífice, va se dica: „pre langa maioritate si minoritatea se póta dispune de óre care-va drepturi la scóla comuna confesionala —, si eu credu: ca acest'a — **pre langa o vointia sincera din ambe parti si nepreocupata de prejudicie** — s'ar puté efectui pré lesne, fiindu cu totii in giurstarti de o potriua, éra situatiunea, si pentru unii si pentru alții amerintietória in gradu potentiatu.

6. S'a mai votatu in acestu sinodu si intemeierea unui fondu districtualu besericescu, din óre care-va venite epocilare, — castigat in 1867 de protopopulu actualu cu fostulu pe acelu timplu jude cercualu in Gioagiu Ladislau Olteanu, la ocaziunea limitarei acestui dreptu in o suma de comune din aceste parti, — care fondu se aiba chiamarea ajutorarei besericeleloru si a scóleloru confesionali.

Aceste suntu conclusele principali ale acestui sinodu protopopescu, care tóte, dimpreuna cu adresele votate s'au si substernutu vener. ordinariatu concerninte spre aprobare si ulterióre promovere; — rezultatulu respectivu — candu mi a vení la cunosciintia — inca mi voiu luá indresnirea a vi lu impartasi, pentru cá asia se scimn unde ne aflamu.

Din vicariatulu Hatiegului si propopiatulu Ulpiei Traiana inca amu primitu sciri de asemenea lucrare si procedere.

O giurstarte — nu pré consolatória — amu inca de a vi o mai face cunoscuta din partile aceste ale muntiloru medinali, si acest'a este: ca inteligenti'a atatu besericesca, dar' mai multu mirenésca, ne lipsesce asia dicundu mai absolute; afara de unulu doi — abia are omulu — chiaru si pentru adunari de aceste — cu cine se mai consulteze, cu cine se mai intielege despre lucruri si cestiuni, care ne imbuldiescu de tóte partile, si care receru gandiri serióse; — afurisita se fia economi'a tiraniloru si a impilatoriloru nostrii seculari, ca-ci numai ei au binemeritatu de ignorantia si miseria poporului nostru; si astadi: restaurati de nou cá domni ai situatiunei, intru nemicu nu s'au schimbatu din ce au fostu, ei si acum cá totudéun'a suntu stavil'a progresului, a civilizatiunei, apoi totu au fruntea de a se pretinde de propagatorii aceleia. —

PROCOPIU,

din mil'a lui Dumnedieu episcopulu diecesanu alu Aradului, Oradei mare, Ienopolei si alu Halmagiului, precum si alu partiloru adneccate din Banatulu temisianu.

Iubitulu cleru si poporu eparchiale daru si mila dela Ddieu Tatalu si Domnulu nostru Isusu Christosu!

Binecuentatu se fia Domnulu Dumnedieu, care ne a invrednicitu a ajunge, cá dupa staruintiele constante ale clerului si poporului nostru se ne potemu bucurá de unu organismu nou in viétia nóstra besericesca, intocmitu dupa statutulu organicu alu besericeii greco-orientali romane din Ungari'a si Transilvani'a!

Ve vestescu adica tuturoru, cari ve tieneti de clerulu si poporulu eparchiei aradane: ca sinodulu eparchiale, convocatu prin literale mele pastorali din 19 Februaru a. c. Nr. 193, pre Duminec'a Tomei a. c. — dupa o consultare si dejudecare de mai multe dile, au facutu cele ce mai erau de a se face pentru efectuirea statutulu organicu, au sistemisatu si au alesu personalulu necesariu pentru administratiunea centrale a trebiloru eparchiali, care lu facemu cunoscutu iubitulu cleru si poporu eparchiale in urmatóriele:

A. La consistoriulu din Aradu.

Sub presidiulu naturale alu meu, cá a episcopulu diecesanu, s'au sistemisatu:

a) la senatulu strinsu besericescu: 2 asesori ordinari si 19 onorari, toti din cleru;

b) la senatulu scolasticu: 1 asesoru ordinariu din cleru; 2 asesori ordinari din mireni; 6 asesori onorari din cleru, si 12 asesori onorari din mireni;

c) la senatulu epitropescu: statulu personalulu intru tóte cá la senatulu scolasticu sub b).

B. La consistoriulu din Oradea mare.

Sub presidiulu unui vicariu episcopescu s'au sistemisatu:

a) la senatulu strinsu besericescu: afara de vicariulu episcopescu, 1 asesoru ordinariu, si 10 asesori onorari, toti din cleru;

b) la senatulu scolasticu: 1 asesoru ordinariu din cleru, 2 asesori ordinari din mireni; 3 asesori onorari din cleru, si 6 asesori onorari din mireni;

c) la senatulu epitropescu: statulu personalulu intru tóte cá la senatulu scolasticu sub punctulu precedinte b).

Cu privire inse la neajunsurile materiali, ce se arata mai alesu acum in primul stadiu alu reorganizarei consistorielor, sinodulu eparchiale intru deplinirea posturiloru sistemisate deocamdata s'au marginitu la unu numeru mai micu, si lasandu unele posturi asesorali nedeplinite, au facutu numai urmatóriele alegeri:

I. La consistoriulu din Aradu.

a) In senatulu strinsu besericescu:

Asesori ordinari: Ioane Rusu parochu in Aradu.

Asesori onorari: Andreiu Papp protosincelu, Ioane Groz'a protopresbiterulu Halmagiului, Moise Grosescu parochu in Batani'a, Petru Anc'a parochu in Ghiród'a, Ioane Carnea parochu in Chisineu, Vasilie Zorlentanu parochu in Capruti'a, Dim. Popu parochu in Covasintiu, Stefanu Opreanu parochu in Nereu, Nicolae Beldea parochu in Siri'a, Vicentiu Schelegianu parochu in Aliosiu, Iuliu Bogdanu parochu in Comlosiu (Banatu), Ioane Damsi'a parochu in Saceni, si Georgiu Chirilescu parochu in Chitichazu.

b) In senatulu scolasticu:

Asesori ordinari mireni: Georgiu Craciunescu profesorulu la gimnasiulu din Temisior'a.

Asesori onorari preoti: Meletiu Dregiciu protopresbiterulu Temisioarei, Nicolae Popoviciu parochu in Minisiu, Trifonu Siefertianu parochu in Chisetu, si Vasilie Belesiu parochu in Giuliti'a.

Asesori onorari mireni: Vicentiu Babesiu deputatu dietale in Pest'a, Dr. Paulu Vasiciu pens. inspectoru de scóle in Temisior'a, Ioane Popoviciu-Deseanu advocatu in Aradu, Dr. Atanasiu Siandoru profesorulu la preparandia in Aradu, Sigism. Popoviciu deputatu dietale in Pest'a, Ioane Moldovanu notariu comunale in Siri'a, Alesiu Popoviciu advocatu in Comlosiu (St.-An'a), si Ioane Rosiu senatoru magistratuale in Aradu.

c) In senatulu epitropescu:

Asesoru ordinariu mirénu: Petru Petroviciu notariulu asociatiunei romane aradane.

Asesori onorari preoti: Simeone Popoviciu parochu in Bichisiu, Ioane Popoviciu parochu in Iancahidu, Moise Magdu parochu in Sioimosiu, si Constantinu Popoviciu parochu in Comlosiu (St.-An'a).

Asesori onorari mireni: Georgiu Fogarasu advocatu in Lipov'a, Demetriu Bonciu advocatu in Aradu, Davidu Nicóra jude cercuale in Aletea, Georgiu Dogariu posesionatu in Aradu, Emanuilu Misiciu asesoru la tribunalulu comitatense in Aradu, Georgiu Haic'a jude cercuale in Soversinu, si Ioane Suciú notariu comunalu in Socodoru. (Va urmá.)

UNGARI'A. Unu sgomotu mare se facu in Pest'a cu serbarea inmormentarei lui Battyányi, fostulu min. pres. in 48, care fu dejustiatu de austriaci. — Conductulu a fostu impuitoriu cá de 100.000 poporu, aristocratia si cetatieni acursi din tóte partile. C. Andrassy cu mai multi de ai regimului au luat parte; cá privati inse min. Eötvös, Horváth si Gorové au asistatu. Memori'a dela 48 resuscitata nu póte se nu resuscite si patimele analóge. — Asta o dicu pana acum si germanii, chiaru si cei dualisti, si cine se mai indoiesce de asia ceva? —

— Comand'a generale dela Petruvaradinu dede ordinu mai inaltu, cá in tóte companiele regimentelor de graniti'a inferióre se se depuna armele erarice. Poporulu granitiariu inse s'a dechiaratu generalulu, ca nu o va face. [Se scia, ca in 1848 granitiarii Petruvaradineni, comandati la Itali'a, sosindu la Agramu, audisera, ca honvedii au intratu

in patri'a lor; si indata -si pusera pusc'a la pi-tioru si silira chiaru pe unu Jellacic, de i tramise indereptu a casa. „Zukunft“ dice acum, ca ordinea desarmarei fu sistata dela Vien'a. —

— Salariile oficialiloru de statu dela 800 in diosu voru prim' imbunatatire cu cate 50, 60, 70 fl.

— In Carlovitiu s'a primitu statutulu organizatiunei alegerei patriarhului si a congresului si acum va fi gata si ordinea de alegere. —

AUSTRO-UNGARIA. Vien'a.

Tóta activitatea dilei o ocupa acum alegerile la diete, pentru cari se facu cele mai incordate sacrificia de bani si de timplu, totu cá si in Romani'a; invingu apoi cei dela potere totudéun'a, ca au bani si bande. —

Adunarea profesoriloru si invetiatoriloru din tóta Germani'a intruní in Vien'a la vr'o 4000 straini, intre cari se aflara si 5 romani. Siedintiele profesoriloru se ocupara cu obiecte de interesulu culturei. In 8, 9, 10, 11 se tienura adunari publice si innoi parol'a revederei. —

In prim'a siedintia publica deschisa prin conclusulu cetatii se luá la discussiune cestiunea seminariloru séu instituteloru pedagogice, de a forma invetiatori practici. Vorbi Koessler, vienesu, in obiectulu acesta si Eckard, care fu mai adeunadi si in Transilvani'a si tienú prelegeri publice in sensulu libertatii generale, apoi popa sasu Obert, care cercuspectu dise, ca institutulu adunariloru de invetiatori e periclitatu, déca se voru pre accentua dore-rile si suferintiele, atinse in contra regimelor de catra Eckard, si recomandá, cá pedagogiele se se redice in cetatile cele mari, cá invetiatorii se se devina culti catu de bine si politicesce, cá se nu ór-bece, candu invetia generatiunile la lupt'a vietii. — In a 2 si a 3 sied. se pertractá cestiunea relegiunei si a femeelor, cum se va refera. —

Cronica esterna.

Iasi 20 Maiu (1 Iun.). (Inaugurarea calei ferate Pascani-Iasi.) Astadi pe la 5 óre trenulu cu o locomotiva ornata cu flori si ghirlande sosi aici cu directorulu companiei si alti invitati intre aplausele si volvairile numeróseloru stéguri nationali. Sal'a trenului érá decorata cu portretulu Domnitorului Carolu I. si cu marcele districtelor Romaniei si cu drapeluri de colorile nationali. Locomotiv'a fu primita cu musica de dóue bande intre strigate de „ura“ si salutari cu pelerie si din partea damelor cu marame (naframe, basmale, carpe). Sér'a se intruní unu banchetu cu toaste: dir. Offen-heim pentru Domnu, tiér'a si prosperarea acesteia, N. Aslanu pentru Iasi si impreunarea drumului cu Prutulu, adica dela Cernauti la Odes'a; Offen-heim mai redicá si altulu umoristicu in germana pentru consiliulu administrativu si amploiatu si altele notabilitati din Galiti'a, din Bucovin'a, ma chiaru si din Vien'a. Si diurnalisti se aflau de facia. Bucuria e mare la comercianti, ca trenulu va ambla regulatu deocamdata odata pe di. —

Constantinopole 6 Iuniu. La 2 ale curente dupa amédi a isbucnit unu incenditu fórte mare, care a cuprinsu orasiulu din tóte partile. Localulu ambasadei englese, alu consulatulu americanu si portugesu, teatru Naum, mai multe beserici si mosee, mii de case si cele mai bogate magazine au arsu cu deseversire: o multime de morti si raniti. Incendiulu nu este inca stinsu. Daunele suntu incalculabili. —

Foculu mistui in Per'a partea arména mai tóta; cá la 7000 case se periclitara si 150 vietii de ómeni, érá dauna suia la multe millióne. —

In Franci'a cresce reactiunea si pornirile revolutionarie morali se totu propaga catra republicanismu. —

Itali'a e vulcanulu revolutiunei; despartimente multe de insurgenti republicani totu esu la lumina pe multe locuri, ostendindu si ocupandu armat'a, pana candu impartita va fi nepericulósa pentru insurectiunea generale. Regimulu italicu a provocatu pe celu din Elveti'a la responsabilitate, pentru o banda ce a esutu de acolo spre a se alatura la insurgenti. Avutii Angliei inse -si versara pungile spre a ajuta republicanii italici, cari nu rapescu, nici prapadescu dela poporu, ci manca din banii adunati. Trebuie se aiba mari prospecte organizarea acestei insurectiunii, care incepú a rescuila si Istri'a si Tirolulu italianu; de unde pe la Fiume se adunara nai de resbelu: una austriaca, una ita-lica si alta francésca, ma si pe Dunarea de diosu la Turnu-Severinu si Galati se schimba naile belice austriace cá demustratiune. —

In Spania se pertracteaza alegerea regelui, fara ca se se afle simpatie pentru rege. Espanteru e acum mai populariu. —

In Portugalia noulu ministru Saldanha vre a inmultu armata la 30 mii si i se pregatesce o contra revolutiune; cu Florenti'a si-a intreruptu comunicatiunea oficiale rechiemanduse solii respectivi.

Post'a noua. Pe paretii Florentiei se ceti in 22 Maiu o provocare a comitetului insurgentilor din Itali'a, ca se se lupte pentru binele seu, ca-ce pentru monarchia destulu sange s'a versatu. La arme, la baricade! —

E adeveru, ca la Pitesci in Romani'a se au impuscatu 4 inisi si ranitu mai multi cu oca-siunea alegerilor si inca chiaru la comanda din partea armatei guvernului! Opositiunea totusi va fi puternica. —

Varietati.

— „Societatea de lectura“ a tene-rimei studiöse din gimnasiulu din Blasiu va tiené siedinti'a publica in 13 Iuniu, la care se facü invitare de d. prof. I. M. Moldovanu ca conducatoriu si Teodoru Ceontea membru comitetului. —

Programulu cuprinde:

PROGRAM'A Sied. publice a societatii de lectura a alumnilor seminariali din Blasiu, care se tiene in 9 Iuniu a. c.:

1. Invocarea spiritului santu.
  2. Deschiderea, prin M. O. D. prefectu de studia Ged. Blasianu.
  3. Destéptate romane!“ cantate de corulu seminariale.
  4. Panegiricu asupra istoricului N. Balcescu, de Sim. Popu, rostitu de autoriulu.
  5. „Romani'a la an. 1854“ poema de A. Muresianu, declamata de At. Macelariu.
  6. „Imnulu Dlui“ poema de I. Grozescu, cantatu de corulu seminariale.
  7. „Omulu si anticitatea sa“ discursu de Sofr. Pascu, cetitu de autoriulu.
  8. „Doina“, din confiniile Transilvaniei intre Bucovin'a si Maramuresiu, finita in braulu moldovenescu, compusa si ecsecutata pre flauta de Ioane Iug'a de Salisce.
  9. „Geniulu natiunei“ poema de I. Vulcanu, decl. de Georgiu Ceortea.
  10. „Devis'a preutilor romani“ discursu de Nic. Popescu, cetitu de autoriulu.
  11. „Apoi nu-su civilisatu?“ satira de G. Tautu, decl. de Dem. Iancu.
  12. Inchiderea.
  13. „Mersulu ostasilor romani din Besarabi'a“ cantatu de corulu seminariale.
  1. „Poterea sciintiei“, prosa de Andreiu Ghidiu declamata de autoriu.
  2. „Ioane Voda“ celu cumplitu, poesia de I. Vulcanu declamata de Iosifu Gog'a.
  3. „Melodie bucurescene“ de Flechtenmacher, ecsecutate de musica instr.
  4. „Stefanu celu mare“, disertatiunea de autoriulu ei Onoriu P. Tilea.
  5. „Hor'a“ reorganizarii poesia de d. Bolintineanu, cantata solo de Iosifu Olteanu.
  6. „Limb'a romana“ prosa originale, declamata de autoriulu ei Teodoru Ceontea.
  7. „Limb'a romana“ poesia de G. Sionu, cantata de corulu vocale.
  8. „Unu visu de poetu“ poesia de I. V. Alelesandri, declamata de Alecsandru P. Siandru.
  9. „Mörtea lui Optumu“, disertatiune de autoriulu ei Simeone Popescu.
  10. „Dialogu intre doi studenti“ de Pintea A. Ternaveanu, produsu de autoriu si Nicolae Danilescu.
  11. „Longinu“ poesia de I. Vulcanu, declamata de Luca Rusu.
  12. „Ardelén'a“ de Stefanu Perianu, ecsecutata de musica instr.
- Totu cu acesta oca-siune se arangieza unu balu in folosulu bibliotecei societatei de lectura in sal'a „Otelului nationale“, la care cu onöre sunteti invitati.

Inceputulu la 8 1/2 öre. Pretiulu intrarei pentru una persöna 1 fl., pentru una familia 2 fl. v. a. Blasiu in 3 Iuniu 1870.

A. Blasianu presied. arangiatoriu.

— **Date** despre perderile dela Boiulu mare prin esundundarea dela 13 Maiu impartasesce popa ref. de acolo Nagy Mozes, ca s'au innecatu 165 suflete, 19 maghiari, 144 romani gr. or. si 2 israeliti; s'au aflatu inse numai 130 de cadavre pana acum. S'au nimicitu 64 case si celelalte parte mare se ruinara ajungundu ap'a pana la coperisiu; apoi 77 edificia economice. Se innecara 6 boi, 38 vaci, 6 cai, 70 manzi si vitiei, capre, oi, porci 108; in cereale man'a ap'a 12.567 mertie de Ardelu; afara de alte instrumente si mobilie daun'a e in pretiu de 62.601 fl. 25 cr. Sermanii locuitori remasi astépta cu mare incordare, ca se li se tramita ajütörie dela indurarea cretinésca. — Mai. Sa imperatulu s'a induratu a tramite 2000 fl. pentru acesti nenorociti. —

Statisticu. Osiorheiuulu de Kézdi (K.-Vásárhely) are cu totulu 4545 locuitori, dintre cari 2223 barbati si 2323 femei. Dupa relegiune: 2323 rom. cat., 1906 gr. cat., 3 gr. or., 26 luterani, 2574 reformati, 5 unitari, 15 israeliti; necasatoriti suntu: 1378, casatoriti 776; a ceti sciu: barbati 37, femei 168; a ceti si scie sciu 1207 barbati si 693 femei; nu sciu nici ceti nici scie 979 barbati si 1462 femei. Emigrati in Romani'a suntu 16 barbati si 23 femei, in Turci'a 1 barbatu si 1 femeia. (In Ciucu se afla absenti la 6 mii.) —

— M. Sa Domn. Carolu primindu unu ecsemplariu din dictionariulu dlui G. L. Frollo, si-a aratat in modulu celu mai expresivu inalta satisfactiune, tramitiendu dlui Frollo o medalia de onöre impreuna cu unu inelu pretiosu. —

— Societatea academica a intratu in relatiuni cu unele din cele mai celebre academii din Europ'a, cu cele din Petersburg, din Dani'a, Spani'a. — Inainte scumpa romanilor societate. — „Inf.“

— „Balade poporale“ adunate de d. M. Pompiliu, culesu in an. tr. de prin Transilvani'a si Ungari'a esira in Iasi la lumina si se afla la librari'a Junimea cu 1 leu nou ecsemplariulu. —

Invitare la prenumeratiune.

Lips'a cea adencu sentita de scölele nöstre poporale romane, lips'a ce o suferu aceste in feliurite instrumente instructionale necesarie, unicele midiölöce, spre ajungerea mai cu inlesnire la scopu de o parte, — éra de alta parte si legea pentru instructiunea publica din scölele poporale art. 38 din an. 1868, care cu § 11, p. 4 si §§ 30, 32 vine a ne impune, cá fiacare scöla se fia provediuta cu töte instrumentele instructionali, — ni-au adusu pre subscrisii la o seriösa cugetare asupra acestui obiectu. Amu devenitu la acea cunosciintia, cumca, de si dintre multele instrumente scolastice, cari le cere legea se se afle in scölele nöstre romane, cu unele inca amu poté sta facia, dar' cu tabelele de parete pentru invetiarea mai cu usiurate si cu temeiu a scriso-cititului“, care — afara de acésta ocupa locul antaniu, si -su de imper-tiva necesitate la instructiune, — pana acuma ne mai pomeninduse prin scölele romane, — ne ar' poté prinde si invinuf. Acésta ingrigiare ne-a indemnatu a compune pentru scölele poporale romane 20 tabele de parete cu litere strabune, punenduse totuodata pe a 20-le tabla si literele besericesci si cirile.

La compunerea acestor tabele s'au luat de indreptariu Abcdariulu lui B. Petri si tabelele de parete unguresci, acum de curundu esite la lumina; e de insemnatu, cumca aceste tabele s'au compusu in unu modu catu s'a potutu numai de intuitivu, si cá pentru prunci se fia mai cu inlesnire pronun-ciarea cutarui sunetu (litera) s'a pusu langa fiacare sunetu (litera) cate unu tipu alu unui obiectu, a carui nume se incepe cu sunetulu respectivu sp. e. la o tipulu ochiu, la b bou la m mana etc., cari tipuri voru fi colorate dupa cum se afla in natura.

Totu odata langa aceste tabele va esi si unu indreptariu séu instructiune, din care invetiariulu va afla modulu, cum va avé de a procede la invetiarea „scriso-cititului“.

Atatu tabelele catu si indreptariulu susterenduse m. ordinariatu de Gherl'a, si aflanduse de bunu si corespondietörie scopului, cu gratiös'a resolutiune din siedinti'a consistoriale tienuta in Gherl'a la 14 Decembre 1869 Nr. 3101/1942 s'au aprobatu, si s'a concesu tiparirea acelor'a.

Pentru tiparirea acestor tabele s'au si facutu pasii receruti la Pest'a, de unde ni s'au respunsu, ca, déca voimu, cá numitele tabele se se tiparésca, se tramitemu 1000 fl., di: un'a mia florini v. a., care suma se recere pentru materialulu tabeleloru, ca-ci numai xilografulu si papirulu trebuiescu solvite cu acésta suma.

Acésta intreprindere nationale costandu spese multe, — de sine se intielege, ca numai asia va poté vedé lumin'a, déca mai vertosu m. ordinariate episcopesci si toti barbati de scöla o voru imbraciosia cu caldura si zelulu recerutu; deci prin acésta se deschide prenumeratiune la „Tabelele de parete“ cu tipuri colorate, pentru invetiarea cu usiurate a scriso-cititului in scölele poporale romane.

Pretiulu unui ecsemplariu (20 tabele) cu indreptariulu pentru intrebuintiarea tabeleloru va fi 5 fl. 20 v. a., cari suntu de a se tramite oficiulu scölei principale romane din Lapsiu ungurescu (Maghar-Lápos) la mana d. Demetriu Varna preotu si profes. pana la 15 Iuliu a. c. st. n. Tabelele voru esi la lumina in Octobru, si atunci voru fi mai scumpe.

Speramu, cumca acésta intreprindere va afla sprijinu la toti aceia, cari voru se se intereseze de prosperarea scöleloru si cultur'a poporului romanu, nu numai din cauza, ca la acésta suntemu adstrinsi si prin lege, ci si pentru aceea, ca diumetate din venitul tabeleloru, ce ar' fi, oferimu scölei principale romane din Lapsiu ungurescu, pentru inavutirea bibliotecei si museului scolasticu.

Lapsiu ungurescu 2 Iuniu 1870.

Demetriu Varna,
vice-prot. surog. si profes.
Teodoru Rosiu, Basiliu Sinteu,
invet. normalu. invetiariu.

Cu acest'a oca-siune amu onöre a anuncia, ca: au esitu acuma de curundu de sub tipariu „Economi'a pentru scölele poporale“ si se afla la subscrisulu de vendiare cu 35 cr. ecsemplariu. Dela 10 unulu rabatu. — T. Rosiu.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de notariu comunalu in satulu Cugiru a scaunului Orestiei.

Competinti'a notariala cuprinde in sine:

- a) salariu anualu de 300 fl. din cass'a alodiala;
- b) bani de cortelu in sum'a de 50 fl. din cass'a alodiala;
- c) lemne de focu 6 stanjini.

Doritorii de a ocupa postulu numitu notariulu au de a concurge la subscrisulu in numele reprezentantii comunale a Cugirului pana in 25 Iuniu 1870 cal. nou.

Oresti'a in 22 Maiu 1870.

Ioane Balomiri m/p.,
senatoru si inspectoru.

Asudatulu pitiörelorü

se póte vindecá in restimpu de 8 pana in 12 dile, fara cá patimasiulu se fia impedecatu dela ocuparea sa dilnica in restimpulu ce intrebuintieza midiölöcele curarei.

Medicamentele ce facu de lipsa la acésta se afla la d. Fabik apotecariu in Brasiovu; Carl Müller apotecariu in Sibiu; Hermann Krauss negociariu in Fagarasiu; Binder apotecariu in Clusiu; Albert Jeney apotecariu in Tergulu Muresiu; Mauritiu de Biró apotecariu in Alb'a Iulia; Risdörfer apotecariu in Bucuresci.

Comandari deadreptulu se efectuaza indata cu intörccerea postei de catra comerciantu **M. Herz** in Presmeru (Tartlau) langa Brasiovu g. 3—12

CURSURILE

la bursa in 14 Iuniu 1870 sta asia:

Galbini imperatecsi	—	—	5 fl. 74	cr. v. a.
Augsburg	—	—	118 „ 25	„ „
London	—	—	120 „ 50	„ „
Impromutulu nationalu	—	—	69 „ 70	„ „
Obligatiile metelice vechi de 5%	—	—	60 „ 35	„ „
Obligatiunile rurale ungare	—	—	80 „ —	„ „
„ „ temesiane	—	—	78 „ 75	„ „
„ „ transilvane	—	—	77 „ 25	„ „
„ „ croato-slav.	—	—	83 „ —	„ „
Actionile bancei	—	—	722 „ —	„ „
„ creditului	—	—	253 „ 90	„ „